

# BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Égész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	<b>BITTERMANN SÁNDOR.</b>	<b>BITTERMANN NÁNDOR.</b>	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Élévre . . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

## A munka hatalma.

Zombor, július 27.

A nemzetek sorsában manapság nemcsak a kard hatalma, nemcsak a katonai rátermettségnek ereje dönt, hanem sok más olyan tényező, amely valaha alig-alig számított valamit. Ma már nemcsak dicsőségért patazik a vér; nemcsak azért, hogy nyelvének és műveltségének szerezzon tért az egyik nemzet a másikkal, hanem leggyakrabban és legfőképpen azért, hogy termékeivel árasztssa el azt akár nyers, akár feldolgozott alakban. Mert a kereskedelem olykor nagy morális erőtegyezőket rejteget magában.

A szükségleti cikkek révén bejutnak az illető nép sajátságai, tőlünk tanulunk haladni, tőlük lessük el, miképpen dolgozhatjuk fel az anyaföld természetadta termékeit, úgy hogy művelődésünk egy színvonalon állhasson a többi nemzet kulturájával.

A világkereskedelem jövőbeli feladata — hogy képletesen fejezzük ki magunkat — az egy pásztor, egy akol felemelő gondolatának megvalósítása. Az ilyen profécia igaz, ma még az utópiák világába tartozik. De ha visszagondolunk a közelmúltban nagy ipari vívmányaira és azokra az átalakulásokra, melyek ennek nyomán támadtak, ha szemügyre vesszük a tudomány mai törekvéseit, melyek a természet kiürítését tekintik feladatuknak; ha látjuk, mennyire serénykedik az ipar, hogy a tudomány eredményeit a produkció javára felhasználja és hogy milyen lázas sietséggel törí magát a kereskedelem, hogy a feldolgozott áruknak piacot teremtsen, hogyan épülnek szemünk előtt a hosszú vasutak, milyen lendületet vesz a hajózás és mint enyészik el a földi távolság a telegráf és kábelek révén: akkor bezzeg nem fogunk mo-

solyogni ama jövendőlélen, amelyet különben a vallás ideális világába szeretünk utalni.

Elmult az az idő, amikor még a harcias fajjellem szerzett tiszteletet egy népnek. Mostanában nem a győzelem, hanem a győzelemmel való élés teszi a népek becsülését. E cél felé gravitál minden nemzet, amely számot tart arra, hogy műveltnek mondják.

A jövő állama az ipar állama. Most is az első iparos állam, Anglia, viszi a vezérszerepet úgy a világkereskedelemben, mint a hatalomban. A kereskedelem és hatalom ugyanis az ok és okozat összefüggésben van egymással. Az ipar megteremtette nálunk is a kereskedelmet, de a mi kereskedelmünk még korántsem felel meg a várakozásoknak. A praktikus angolok kereskedelmük segítségével olyan hatalomra tettek szert, aminővel sok más nép nem dicsekedhetik még akkor sem, ha kardjával szerzett érvényt a nemzetiiségének. Ez a hatalom érvényesül aztán az irodalomban és művészetben is, mely Angliában annyira fejlett, hogy az egész intelligens világ az angol minták után törtet.

Ez a törekvés addig természetes és jogosult, amíg karakterünk a sok külső hatás ellenére is épségben marad; ámde öngyilkosságot követ el a nemzet, mihelyt egészen átadja magát egy másik nemzet kulturájának. Ezzel megtagadta a maga létét és nem érdemes arra, hogy továbbra is nemzetnek mondják. A nemzetek karakterisztikuma pedig sajátos nyelvéből, a történelem folyamán kialakult sajátságos szokásaiból és hagyományaiból áll, melyekhez ragaszkodni szent kötelessége mindenkinek, aki a hazafi nevet nagyrabecsüli. Ebből az ösztönszerű törekvésből kell magyarázni azt a nagy felbuzdulást, ami

időről-időre egy nemzetet erőt vesz, hogy nyelvét és intézményeit az idegen befolyás alól felszabadítsa és hogy visszagondolva zivataros multjára, történeti emlékeit kegyeletesen ápolja. Lépést kell ugyan tartanunk más népek haladásával is, de e haladást olyan módon kell saját egyéniségünkől kifejtetni, hogy nemzeti karakterisztikumunk zománca ragyogjon rajta. Így azután minden vívmány csak eszköz a nemzet erősítésére.

Mi világéletünkben küzdöttünk idegen fajok hegemoniája ellen. Rajtunk volt a török rabigája és levetettük; tatárok vad csordái irtottak bennünket és mi sok vér árán bár, de szerencsére kiépültünk a pusztulásból; a mult századokban a germán elem fenekedett reánk és mi ezer balszerencse között megállottuk helyünket. A magyar nyelv és a magyar hagyomány él és uralkodik. De a hatalom eszközeit nem becsüljük meg kellően. A magyarság — fájdalom — a régi halitéletek bilincseiből csak nehezen bontakozik ki. Benne van ez konzervatív természetében. Nem tartja még uri dolognak az ipari és kereskedői foglalkozást és inkább viseli az uri lét léha cifra nyomoruságát, semminthogy a munka áldásai után törné magát.

E megszokott tulajdonságokat kell sutba vetnünk, ha az európai verseny színterén kellőképpen vértézve akarunk megjelenni. Meg kell mentenünk a magyar fajt a modern gazdasági élet számára; rá kell mutatni arra a sülyedésre, melybe más fajok ipari fölénye révén okvetlenül jutnunk kell, rá arra az áldásra, mely a derék és okos munka nyomán fakad.

Csak ha a munka révén elért eredmények teszik majd főbüszkeségünket, vehetjük biztosra, hogy nemzetünk is méltó helyet lel az európai civilizációban.

VILLANYCSILLÁROK  
GYERMEK-  
KOC S I K  
JÁTÉKOK  
DISZMŰÁRUK

## NYÁRI CIKKEINK:

FÉRFIINGEK, KALAPOK, NAPERNYŐK, CSIP-  
KÉK, ÖVEK, KEZTYŰK, FÜRDŐRUHÁK  
RENKIVŰL OLCSÓN.  
PORCELLÁNSZERVICÉK, GRAMMOFONOK  
BESZERZÉSI ÁRON ALUL

GOLDFÁHN SÁNDOR és FIA  
ZOMBOR, KOSSUTH-U.  
A KÜLÖNLEGESSÉGI  
TŐZSDE MELLETT

## A patriárka-választás rendje.

Hagyományos fényvel ma nyílik meg a karlócai patriárka-választó kongresszus. A király képviselőjében G ü n t h e r Antal igazságügyminiszter lesz jelen, akit nagy ünnepélyességgel fogad a papság, katonaság és hatóság. A királyi biztos tegnap reggel indult el a keleti pályaudvarról Karlócára, ahova délután háromnegyed egy órakor érkezett meg. Utközben: Szabadkán és Ujvidéken, a főispánokkal élükön nagy küldöttségek várták és üdvözölték a király képviselőjét. — Karlócán a pályaudvarra katonai diszszázad vonult ki zászlóval és zenével s megjelent ott Karlóca város előjárósága is. A királyi biztost a katonaság szabályszerű tisztelettel fogadta, utána pedig a városi előjáróság üdvözölte. Amikor az érkező vonat a Karlóca felé előtti utolsó állomást, Péterváradot elhagyta, a szintén kivonult tüzérség megkezdte a százegy üdvözlést, amelyet a vonatként Karlócára érkeztek, a hatvanhatodik lövés után félbeszakították és a királyi biztosnak az érseki rezidenciában levő szállására való megérkezése után folytatták. A pályaudvaron való fogadtatás befejeztével a király képviselője kíséretével az összes harangok zugása mellett az érseki rezidencia elé hajtattott, melynek főbejárata előtt Bogdanovics Lucian budai szerb püspök, az érsekség és metropólia adminisztrátora fogadta a püspöki kar és a papság élén s rövid üdvözlés után lakosztályába kísérte. Az épület főbejárata előtt katonai kettős díször áll. A királyi biztos ezután az adminisztrátor és a püspökök, a papság képviselői, a katonai tisztikar, továbbá a hatóságok, hivatalok és intézetek képviselőinek tiszteletét fogadta, majd pedig meglátogatta az adminisztrátort és a püspököket.

A patriárka-választó kongresszusa ünnepélyes megnyitása ma délelőtt tíz órakor lesz. Az épület előtt a kitűzött időre felvonul a diszszázad, a zászlóval és a zenével és a királyi biztost érkezése és távozása alkalmával a szabályszerű tiszteletben részesíti. A tüzérség is kivonul. A királyi biztos ezután átveszi a kongresszuson elnöklő legidősebb püspök hódoló beszédének leírt szövegét s a kongresszust a püspök elnöklete alatt hagyván, visszavonul. Miután a patriárka-választás a kongresszus világi elnökének, Gyorgyevics Miklós dr.-nak elnöklete alatt zárt ülésben megtörtént, a királyi biztost küldöttség hívja meg a kongresszus ülésébe.

A választásra vonatkozó királyi leirat leérkezte után a királyi biztos felhívja a felszentelés szerint legidősebb püspököt, hogy a kongresszus ülését hívja egybe s intézkedjék a királyi biztosnak meghívása iránt. A választást megerősítő legfelsőbb leirat felolvasása alatt a kivonult diszszázad dísztüzet ad, valamint a kivonult tüzérség is üdvözléseket tesz. A harangok megkondulnak. A legfelsőbb helyről megerősített patriarchát, akit a legkegyelmesebb királyi leirat felolvasása után elnöki székébe ültetnek, valamint az egybegyűlt kongresszust a királyi biztos megfelelő beszéddel üdvözli s ennek során kitűzi az ünnepélyes beiktatás idejét s ezután a szokott szertartás mellett távozik. A patriárka eskütételénél és ünnepélyes beiktatásánál a királyi biztos a legfelsőbb adományozási oklevelet adlításával felolvastatja s ezután felhívja az új érsek-metropolita-patriarchát, hogy tegye le az esküt. Az eskütétel után a királyi biztos az új érsek-metropolita-patriarchát székébe vezeti, illetve beiktatja. Az új patriarcha rövid köszönő beszédet mond, melyre a királyi biztos válaszol. A kirendelt diszszázad egyszersmind ka-

tonai asszisztencia is, amely előfordulható esetekben a királyi biztosnak közvetlenül rendelkezésére áll, valamint a királyi biztos rendelkezéseinek a helyi politikai hatóságok is eleget tenni tartoznak.

## H i r e k .

**Kinevezések.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Turkovits Emil ujvidéki törvényszéki jegyzőt a gyöngyösi, Binder József nagybecskereki törvényszéki jegyzőt a szabadkai, Horváth Géza nagybecskereki járásbírói jegyzőt az óbecsei, dr. Wágner Károly törökbecsei járásbírói jegyzőt a titeli járásbíróhoz albirákká nevezte ki.

**Athelyezés.** A közoktatásügyi m. kir. miniszter Kovács Antal a budapesti VIII. ker. főgimnázium helyettes tanárát rendes tanárrá nevezte ki és a zombori kir. főgimnáziumhoz helyezte át.

**Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Pócz József bajai állami tanítóképző intézeti gyakorlóiskolai tanítót ugyanabban a minőségben a X. fizetési osztály 3. fokozatába véglegesen kinevezte.

**Előléptetés.** A földmívelésügyi miniszter Martin Tivadart, a zombori kir. folyam-mérnöki hivatal vezetőjét, jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett műszaki tanácsossá nevezte ki.

**Kinevezés.** A szegedi kir. itélőtábla elnöke dr. Matievich Dezső ügyvédjelölt szabadkai lakost díjtalan joggyakornokká kinevezte.

**Athelyezés.** A közoktatásügyi miniszter Polgáry Miklós szabadkai állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt az aradi, — dr. Popper Stefánia löcsei állami felsőbb leányiskolai rendes tanítónőt a szabadkai állami felsőbb leányiskolához áthelyezte.

**Kinevezés.** Avallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Pólay Vilmos zombori főgimnáziumi helyettes tanárt állomáshelyén rendes tanárrá nevezte ki.

**Athelyezés.** Deák Ferenc Gombos vasuttelepi és Hadanich Endre monostorszegi állami elemi iskolai tanítókat a vallás- és közoktatásügyi miniszter kölesönösen áthelyezte.

**Kinevezés.** A temesvári posta- és távirdaigazgató a bácsordasi posta- és távirda hivatalhoz kir. postamesterré Huhn Teréz posta- és távirda kiadót nevezte ki.

## A „BÁCSKA“ TÁRCAJA.

### Levél Boszniából.

Ilidze, 1908. július 23.

Kedves Soma!

Megigérted nekem is, meg a felelős szerkesztő urnak is, hogy a *Bácska* hasábjain megemlékezem arról az utról, melyet Simonovics doktorral tettem s melynek megszületésénél Te is, a felelős Szerkesztő ur is ott voltatok. Hirtelen történt az elhatározás; nem is volt időm gondolkozni azon, vajjon nem-e nagyon fáradságos az út, csak annyit tudtam, hogy a doktor, — bár egy kissé fáradságos, de gyönyörű utazásokat szokott tenni. Ez elég volt arra, hogy első felszólításra vele tartssak.

Nos hát, nem bántam meg. Olyan érdekes és annyira tanulságos utat még nem tettem. Nem jártunk városokban, nem étkeztünk és nem háltunk a legmodernebb kényelemmel berendezett vendéglőkben, hanem öt napig távol voltunk minden civilizációtól olyan környezetben, olyan emberek között, akik elzárva a kulturától, emezredek óta megőrizték szokásaikat anélkül, hogy azon legkevésébbet változtattak volna. Bent voltunk öt napon keresztül Hercegovinának talán legvadabb, de az egész Karszt-hegységnek legszebb formákat mutató csoportjában, a Prenjben, magasan, állandóan 1400 m. fölött,

olyan magasságban, melynek levegőjét a kultura bacillusai meg nem fertőztették.

S most, amikor Bosznia gyöngyében, a kies fekvésű, pompásan berendezett, gyönyörű fürdőhelyen, Ilidzében, a fáradságot kipihenve, visszagondolok arra a kirándulásra, nem tudom elképzelni, hogy azok az emberek, akik egész éven át törnek magukat túlhajtott szellemi munkával a megélhetés után, miért nem vállalkoznak ilyen expedíciókra. Igaz, tesznek kirándulásokat, de csak olyan hegyekre, hol uton-utfélen kényelmes vendéglő várja a turistát s a legmagasabb kilátó helyre is a legesekélyebb fáradság nélkül vasut szállítja fel a telt erszénnyel érkező utasokat.

De hát micsoda pihenés az, mikor az embert állandóan ugyanaz a kultura veszi körül, amelytől, egész éven át bennélvén, megcsömörlött. Ugy gondolom, eddig legalább úgy tapasztaltam, az az igazi üdülés, amikor a civilizáció utolsó nyomait is elhagyja az ember és erős testi fáradsággal olyan természeti szépségeket fődöz föl, amelyek eddig rejtve voltak a turisták előtt.

Mi legalább ilyen gondolatokkal eltelve indultunk utnak július 15-én reggel Ilidzéről Jablonica felé, hogy ott az állam által épített kényelmes és tiszta vendéglőben turista mezbe bujva meginduljunk fáradságos utunkra. A vendéglős magyar ember, Pinteritsnek hívják, előzékeny, szolgálatkész, aki, mire odaérkeztünk, már mindent előre elrendezett.

Hárman voltunk turisták: Simonovics

doktor, Popovics, festőművész növendék Münchenben (atyja a hivatalos lap szerkesztője Sarajevóban, óbecsei születésű) és én. Őt török vezetővel, akik inkább málhahordók, mint vezetők voltak és három lóval indultunk utnak. Ennivalót, amennyit lehetett vittünk magunkkal, mert nem tudtuk, vajjon utközben akadunk-e valamire. Sától is vittünk, ha esetleg nem találunk tanyára. Mert bizony arra nincsen vendéglő, s napi járóföldre elmehet az ember, míg egy pásztorkunyhót talál.

Bár volt sátorunk, egy este mégis szabad ég alatt maradtunk. Ugy esett a dolog, hogy második nap reggel, 16-án, lovainkat a podgyással és két törökkel a rendes uton elküldtük a Lucine-völgybe (1500 m. magasságban), ahol az éjszakát akartuk tölteni, magunk pedig a másik három törökkel, csak a legszükségesebb ennivalót és ruhát vevve magunkkal — hogy a fotografáló masinák nem hiányoztak, az természetes — neki vágunk a Prenj-főgerincének, hogy a két csucs között lévő, 1800 m. magas hágón még eddig turisták által nem járt uton jussunk a másik oldalon lévő völgybe. Ugy számítottunk, hogy legkésőbb este 7 óráig célnál leszünk. Azonban utközben annyi érdekes látni való akadt, többek között egy lavina által a télen letarolt erdősáv, meg az uttalan ut is olyan nehéz volt — kopár szikla, törmelék, hómezők —, hogy bizony már este nyolc óra volt, s még messze voltunk a céltől. Sötétben, vagy felhomályban ezeken a helyeken nem jó

**Kinevezés.** A földmiveltügyi miniszter ajánlatára az érseki hatóság Fiedler Lajos szabadkai káplánt paripási plébánossá nevezte ki.

**Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ugray Lajos homonnai áll. polgári iskolai segédtanítót ugyanezen minőségben az újvidéki állami polgári iskolához helyezte át.

**Megbízás.** Egl József futaki plébános elhalálásával megüresedett plébánia ideiglenes vezetésével Almásy Miklóst bízták meg.

**Athelyezés.** Simó Géza titeli állami polgári iskolai tanítót ugyanezen minőségben a vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagy-röcei állami polgári iskolához helyezte át.

**Háziestély.** A zombori polgári kaszinó-egyesület augusztus hó elsején, szombaton, szokásos háziestélyét megtartja, amelyre a kaszinói tagok, azoknak rokonai és ismerősei meghívotnak. Külön meghívók nem lesznek kibocsátva.

**Felolvasás.** Az I. O. G. T. 22. sz. „A k a r a t” alkoholelleses páholy rendes kéthetenként megtartani szokott felolvasásait a kereskedők körében (Deák Ferenc-körút) szerdán este fél 9 órai kezdettel ismét megtartja. A felolvasást Engländer Rezsó urleány tartja a „kis alkoholizmus és a nagy veszedelemtől”. A felolvasás ingyenes és mindenkinek szól.

**Megbízás.** A kereskedelemügyi miniszter a nagyszabasi új iparfelügyelői kerület vezetésével Benkovich Nándor szabadkai kir. ipari segédfelügyelőt bizta meg.

**Vendéglősök ipartársulata.** A zombori vendéglősök, koresmárosok és kávéosok ipartársulata folyó hó 22-én tartotta alakuló gyűlését. Elnök lett: Matzitz Gusztáv, I. alelnök Vranits Mladen, II. alelnök Bosnyák József, pénztárnok Butkovits József, ellenőr Reffle Mihály, ügyész dr. Mayer Nándor, titkár Kulits Márton, a választmány tagjai: Kaelbly Mihály, Csicsovácsky Iszó, Konyovits Mladen, Récsy Gusztáv, Holpert Simon, Borsos Ferenc, Farkas Gyula, Marton Imre, legifj. Bosnyák József, Hajnal Péter, Hanczmann Ignác, Gerencsér József, Dobos Antal, Kéltly Koszta, Czigis Nikola, Ferencsevity Milos, Lukács Ferenc, Lutz Simon, Grün Gyula, Gruits Trifon, Stebler János, Dzsinitis Milán, Sztójsits Daniló; póttagok: Puskás Ágoston, Konyovits Nedelykó, Vahl Péter, Muits Sztipán; számvizsgálók: Horvátovits István, Bocsa Mátyás, Csicsovácsky Lázár.

botorkálni, mert még nappal is a legnagyobb vigyázattal kell lépni egyik szikláról a másikra; hogy az ember a szakadékba ne zuhanjon; ezért nem folytattuk tovább utunkat, hanem egy kis mélyedést kerestünk a sziklák között, ahol legalább a szél ellen védve legyünk, s itt töltöttük az éjszakát 1800 m. magasságban hómezők között, messze minden élő lénytől, az Isten szabad ege alatt, mert sátorunkat a lovakkal előre küldtük. Egy pár nyomorult gyalog fenyő bokor lapult meg a sziklák között s egy kevés fü volt a hasadékokban. Más vegetáció nem volt.

Szerencsére találtunk egy jó nagy halmaz száraz fatörzset, amely még abból a boldog időből maradt, amikor még nagyobbra is nőttek itt a fák, ebből hatalmas tüzet csináltunk s a megmaradt enivalót elfogyasztottuk. De mit csinálunk reggel négy óráig, amíg virrad, hogy tovább mehetünk? Aludni egy kissé bajos — bár törökjeink, meg Popovics barátunk, hátukat a tűz felé fordítva, pompásan aludtak — virasztani meg fekete kávé nélkül szintén nem nagyon megy. Pörkölt kávé meg egy kevés cukor volt ugyan velünk: de miben főzzük a kávé, mikor edényünk nincs, meg víz sincs. — Megvan! Egyikünknek eszébe jut, hogy van az egyik töröknek egy nagyobb fajta pléhszatulya, melybe a bogarakat gyűjti, hogy azokat az idegenek számára eladja, ezt fel lehetne avatni kávéfőző edénynek; hó meg van elég, lehet abból vizet csinálni. A gondolatból

**Eljegyzés.** Dr. Ambrozovits Lajos Baja város főispánja szombaton tartotta eljegyzését özv. huszti és kövesligeti Riskó Gézáné báró Wasner Hajnalka leányával: Klárikával.

Pócz József bajai tanítóképző intézeti gyakorló tanító eljegyezte Seherer Sándor képző-intézeti igazgató leányát, Paulát.

**Táncvigalom.** A magyarországi textil-munkások zombori helyi csoportja folyó hó 26-án sikerült nyári táncvigalommal egybekötött műkedvelői előadást rendezett. Jól esik látni, hogy a fizikai munkától kifáradt munkások miként igyekeznek önmaguktól oly módon álló műkedvelői előadásokat rendezni, melyek gyakran egy-egy régóta működő egyesületnek is díszére válhatnak. Egyesületi dalkaruk, mely két számmal is szerepelt, jól szervezettnek mondható. Egyes szereplők törekvése és szorgalma ügyes előadást várásolt a közönség szeméi elé. Vig Marciál Kiss Károly „Hivás”-át szavalta ügyesen. „Valami hibája van” Gabányi egy felvonásos vígjátékában a szereplők mind jól megállották helyüket. Utána tánc volt. Örömmel jegyezzük fel, hogy az ősi ivás szokás elmaradt a derék munkások multságáról.

**Petőfi halálának évfordulója.** Az idén július 31-én ötvenkilencedik évfordulója lesz a végzetes segesvári csatának, amelyben ezerharminc honvéd esett el, köztük a szabadság lánglelkű dalnoka, Petőfi Sándor is. A nap emlékeztetere a budapesti asztaltársaságok és a Kuruc Ifjak Társasága nagyszabású ünnepélyt rendeznek a fővárosban. Ugyanez alkalomból, július 31-én Újvidéken rendeznek ünnepélyt.

**Kedélyes estély.** Közönségünk szimpátiával fogadta tavaly télen a magyarországi független Good-Templár páholy helyi alkoholelleses fiókja által rendezett hangversenyt. Különös jóindulatu támogatásban részesítette a gyermeknapon is. Ez érlelte meg az eszmét, a pusztító mérge ellen sikra szálló derék egyesületben, hogy a nyár folyamán egy kedélyes estélyt rendez. Mi hiszszük, hogy közönségünk a multban tapasztalt jóindulatával továbbra is támogatni fogja ezen humánus egyesületet.

**Tűz.** Överbáson szerda reggel Mihajlov Lázár és Lotz Henrik cséplőgépe a felhalmozott és cséplésre váró gabona asztalokkal együtt tűz martalékává lett. A tüzet az asztalok tövében játszadozó gyermekek vigyázatlansága okozta. A kár — amely a biztosításból jobbra megtérül — körülbelül 20.000 korona.

csakhamar tett lett; a férgeket a skatulyából kidobjuk, a skatulyát hóval kitisztítjuk, majd hóval megtöltve a tűzhöz állítjuk, s rövid idő múlva ott volt előttünk a világ legillatosabb fekete kávéja, melyet a pléh skatulyából nagyobb élvezettel szűrésöltünk, mintha keleti kényelemben valódi mokaát a legfinomabb sévresi porcellánból ittunk volna.

Az égen kergetik egymást a felhők; a hold ijedt pofáját ki-kidugja mögülük s kíváncsian nézi, micsoda szokatlan társaság ütött tanyát e kietlen kö- és hósvatagban; a tűz a köröttünk lévő sziklára kísérteties vörös fényt vet. Mi főzzük és isszuk tovább a fekete kávé. Hajnalodik. Lassankint elválnak egymástól a sziklák s mire a nap első sugarát küldi felénk, mi már messze járunk éji tanyánktól. Reggel hat óraker cénál vagyunk. Új látvány, új benyomások. Minden érdekes, hiszen ilyet még nem láttam: a nomád kirgiz tanyája, pásztorkunyhó. — Erről azonban majd máskor.

Micsoda ellentét: egy hét előtt és most. Akkor az eredeti ősz természet, most európai kényelem. Akkor a szél zugásába itt-ott kolompaszó vagy báránybégetés vegyült, most ablakom alatt a parkban katonazenekar játszik. Pedig a két helyet egymástól nem is választja el nagy távolság. A civilizáció áldásait csak az tudja élvezni igazán, aki annak ellenkezőjét is végig élvezte.

A közeli viszontlátásig üdvözöl hived

**Krump Vilmos.**

**Hivatalvizsgálat.** A m. kir. pénzügyminiszter Várady József pénzügyminiszteri titkárt küldte ki, hogy Bács-Bodrog vármegye területén fekvő m. kir. adóhivataloknál fennálló illeték hátralékokat felülvizsgálja és rendezze. — A szabadkai és a bajai m. kir. adóhivatal megvizsgálása után a zombori adóhivatal illetékkezelését és a hátralékok nyilvántartásait vizsgálta felül és teljes megelégedését nyilváníttotta Horváth József m. kir. adótárnok előtt az ott tapasztalt rend mintaszerű és pontos ügyvezetésért.

**Anna-nap.** Szombaton volt Szent Anna napja . . . Ki tud róla? Még maguk az Annák is aligha. Hiszen szegény és szomorú világban élünk s örülünk, ha a születésnapunk megünneplésére telik. A névnap kiment a divatból. Még Szent Annáé is, amelyhez pedig a régiségtől patinás, sőt avas hagyományok fűződnek. Az Anna-nap, kérem, az Annabál napja. Ilyenkor fürdőhelyeken piknik és táncmultságok örvendeztettek meg az ártatlanok szívét. Ifjak és leányok Anna-napján kívülágos-kivirradtig ropták a csárdást. Annabál után eljegyzések szoktak nyelbeütödni és aki köszvénynyel, de feleség nélkül ment el a fürdőre, köszvény nélkül, de feleséggel került haza onnan, hogy egy egész életen át törhesse a fejét azon, vajjon jó cserét csinált-e? Persze, ez régen volt. Az emberek megokosodtak s kezdtek nem arra használni a nyári vakációjukat, hogy örök életre szerencsétlenné tegyék magukat. És az Annabálokat elsöpörték a modern technika vívmányai. Most vissza akarják igtatni szent jogaiba Szent Annát. A fürdők megmozdultak, hogy az Annabálokat új életre keltsék. Valószínű, hogy a lányok és még inkább a lányos mamák szeretnék megcsinálni ezt a reakciót. A völegény ma is olyan szükséges cikk, mint a régi jó Annabál akarják feltámasztani, hogy kívülágos-kivirradtig ropják — a bosztont, hanem azt a kitűnő szokást, hogy a férfiak nyáron is házasodjanak. Ebben azonban Tamások vagyunk.

**Beírás a zombori állami főgymnasiumba.** Minthogy a II. osztályba történt előleges beírás alkalmával annyi tanuló iratkozott be volt növendékeinkből, hogy a II. osztályt okvetlenül párhuzamosítani kell, ennél fogva terem hiánya miatt nem lehet két I. osztály. A jövő tanévben tehát előreláthatólag csak egy I. osztály lesz, amelybe 60 tanulóval többet nem vehetünk fel. Első sorban természetesen a helybeli szülők gyermekeit fogjuk felvenni, vidékieket csak akkor, ha marad hely. A most lefolyt tanévben azonban helybeli is több iratkozott az I. osztályba mint 60, s ha a jövő tanévre is 60-nál több jelentkező lesz, a 60-on felüliek kizorulnak. Hogy minden érdekelt szülő idejekorán megtudja, hogy fel lesz-e véve gyermeke, vagy nem, felhívom a helybeli szülőket, hogy gyermekeik elemi iskolai bizonyítványát és születési bizonyítványát augusztus hó 1-én, 2-án vagy 3-án délelőtt 10—11 óra közt adják be az igazgatósági irodába. Ha 60-nál több jelentkező lenne, az igazgatóság kiválaszt a jelentkezők közül 60-at. Az eredményről tudakozódni kell augusztus 7. és 8-án délelőtt 10 óraker, amikor is a felvettek végleg beiratkozni kötelesek.

**A sósorszesz.** A belügyminisztériumban nagy megütközéssel tapasztalták, hogy egyes kereskedők és gyógyszerészek a közönség félrevezetésére a sósorszeszt úgy hirdették, mint mindenféle betegség ellen való biztos gyógyszer. A belügyminisztérium részéről hasztalan figyelmeztették a gyárosokat, hogy tartózkodjanak a vásáris reklámcsinálástól. Ugy a közönség, mint a gyógyszerészek köréből nagy számmal érkeztek a panaszos beadványok a minisztériumhoz, amelyeket az országos közegészségügyi tanács vizsgált meg s ennek véleménye alapján adta ki azt a rendeletet, melyben tiltja, hogy a sósorszesz sön és sorszeszen kívül más anyagból is állítsák elő. Szóval: nem tiltja el a sósorszesz forgalomba hozatalát, csak a sósorszesz keverését akadályozza meg.

**Öngyilkosság.** Tegnapelőtt éjjel egy teljesen árva gyermek fordította mellének a halálhozó pisztolyt. Önkezeléssel vetett véget életének, mert tanítómesterei durván bántak vele. Semhogy szenvedje a segédek durvaságait, ütleget, inkább meghal. Bujdosó Lajos inas volt Schlieszer kárpitos cégnél. Apátlan, anyátlan árva. Állítólag a segédek egyike örökösen szidta, ütlegette az amúgy is gyenge, beteges fiút. Az egyik segéd, — aki időközben elment a cégtől — pártját fogta a többi segédek durvaságai ellen és azt tanácsolta a szerencsétlen fiúnak, hogy a bántalmazásokért keressen elégtételt a kapitányságnál. Ezt meg is tette. Ezután már kinszenvedés volt az élete. Örökösen ütöttek, rugták, verték. Tegnapelőtt a munkás otthon gondnoknájától elbucszott és kijelentette, hogy agyonlővi magát. Az asszony még vigasztalta, hogy majd jobbra fordul a sorsa, csak tűrjön. A fiu azonban hajthatatlan maradt és végzetes tettét csakugyan végrehajtotta. Súlyos sebével a kórházban ápolják. Ha tény az a bánásmód, amelyet a szerencsétlen fiu állít, nagy és vétke mulasztás terheli a cégtulajdonost, hogy a segédek otromba durvaságainak védtelenül odadobja inasait, akik hatalmuk tudatában annyira képesek kizozni azokat, hogy inkább az élettől válnak meg, semhogy megtorolatlanul szenvedjenek. Aki így bánik egy gyámoltalan gyermekkel, az elvesztette a jogcímét, hogy tisztességes műhelyben alkalmazásra találjon.

**A kiábrándult tenorista.** A szabadkai színtársulat egyik nagy reményekre jogosító, tehetséges és ambiciózus tagja, Schubert Márton tenorista, ki megelőzőleg a népszínház-vigopera tagja volt, lelépett a világot jelentő deszkákra, hogy visszatérjen a régebbi hivatásához, a városi adóügyek kezeléséhez. Schubert tudvalevőleg adótiszt volt Ujvidéken s környezetének hosszas rábeszélésére megkísérelte gyönyörű hangjának színpadi érvényesítését. A kísérlet várakozáson felül sikerült és a fiatal tenoristának, közönség, művészek egyaránt fényes jövőt jósoltak. A kulisszák mögötti élet azonban sehogysem tetszett a polgári életmódhoz szokott hivatalnoknak s egy évi szabadság után újra elfoglalta állását.

**Gyermekgyilkosság.** Ismét egy elvetemült anya, ki hogy szegényéről megmeneküljön, újszülött gyermekét a vízbe fojtotta. A bestialis tettnek — mint topolyai levelezőnk írja — az arra járók jöttek nyomára. A gyilkosság felfedezése után nyomban jelentést tettek a csendőrségnél, amely rögtön megindította a nyomozást, de mindeidig nem sikerült a gyilkos anyát kinyomoznia.

**Nem lesz nöpincér.** A szabadkai vendéglősök és kávéosok azon kérelemmel járultak a tanácshoz, engedné meg nekik, hogy nöpincéreket alkalmazzanak. A megtartott tanácsülés e kérelmet elutasította.

**Megégett gabona.** Folyó hó 21-én este 9 óra tájban Baján a Lökert szomszédságában Goldschmidt Zsigmond földjén meggyulladt a gabona és rövid félóra alatt 15 hold föld termése vált a lángok martalékává. Megégett azonkívül ugyanott Budimác István cséplőgépe, melyet alig negyedórával előbb vontattak oda. A tűz oka valószínűleg gondatlanság, bár szándékos gyújtogatásról is rebesgetnek.

**Vegykísérleti intézet.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Prokesh Imre okleveles vegyész-mérnöknek megengedte, hogy Szabadkán vegykísérleti intézetet állítson fel és azt a nyilvánossági joggal is felruházta.

**Elfogott gyújtogató.** Kopilovics Ambrus bajmoki lakos háza folyó hó 21-én reggel 2 órakor kigyulladt és a tűz martalékává lett. A rendőrség a megejtett nyomozás alapján Béné Antal (pópó) bajmoki lakosra gyanakodott, aki a tüzeset után elbujdosott. Végre 24-én sikerült a rendőrségnek a kukorica földeken elfogni. A vallatás során beismerte, hogy ő gyújtotta fel boszszúból Kopilovics Ambrus házát. A szabadkai kir. ügyészség fogházába kísérték.

## Polgári leányiskola Zomborban.

A szeptemberben megnyíló magán polgári leányiskolába már most elfogad előjegyzéseket az intézet tulajdonosa (Krump Anna, okl. polg. isk. tanítónő, Rákóczi-ut 25.) az első és második osztályba. Akik az elemi iskola 5. osztályát végezték, kis különbözeti vizsga után a II. polgárba léphetnek. Az évi tandíj 60, a beíratási díj 5 korona. Az iskola a legmodernebb felszereléssel ellátva, megfelelő képesítésű tanerők vezetése alatt nyílik meg.

## A közönség köréből.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Tudva azt, hogy minden közérdekű dolognak kész örömmel nyitja meg lapjának hasábjait, tisztelettel kérem kegyeskedjék ezen panasznak helyt adni.

Az automobilon ellen oly sűrűn merül fel panasz, hogy már teljesen a hétköznapi esetek közé tartozik, ha valakit halálra gázolnak. Ez egyszer kivételesen nem az „auto”, hanem az Antits-féle sörraktár kocsisainak szereplését óhajtom a rendőrség szíves támogatásába ajánlani.

Pénteken az Antits-féle sörraktár kocsisai bizonyára az általuk széthordott sör gőzétől elkábultva, az autónál is gyorsabb menetességgel robogtak az utcákon. Nem igen nézték kutya, macska, csirke, lud vagy ember, ha ki nem tért, egész lelki nyugalommal keresztül hajtottak rajta.

A forgalmasabb utcákon még csak el lehetett kerülni a karambolt, de a város nem olyan nagy, hogy 80 kilométeres sebességgel a végére ne lehetne jutni.

A bős kocsisok is hamarosan bekerültek a Raktár-utcába, ahol egy pár szárnyas állat lenyakazása után egy szempillantásba került, hogy egy kis leányt — nagyobb bizonyosság kedvéért megnevezem — Krix Mariskát el nem taposták.

Rendőrségünknek módjában állt ezt a vétket megtorolni s el is várjuk, hogy azt megteszi.

Zombor, 1908. július 26.

Raktár-utcabeliek.

## VEGYES.

**A beszélő halott.** A hasbeszélés különleges tudományának gyakran kellemetlen következményei lehetnek, különösen, ha olyan rossz helyen alkalmazzák, mint John Samson queenstowni néger, aki tudományával egy egész temetési menetet ejtett rettegésbe. Samson csatlakozott egy temetési menethez s mikor a sírhoz értek és a koporsót a gödörbe akarták bocsájtani, a föld mélyéből kísérteties hang hallatszott.

— Vigyázzatok, fiaim, csak vigyázzatok.

A gyászoló közönség iszonyúan megrémült, de a szellem tovább folytatta:

— Ugyan vigyázzatok, ti szamarak, el ne ejtsetek, mert eltörök a keresztcsontom.

A koporsóvivő négerek ijedten eresztették le a köteleket s hanyathomlok futottak ki a temetőből. Csak egyedül Samson nevetett a markába, de csak addig, amíg a rendőrség be nem kísérté.

**Gyümölcssevés.** A gyümölcsök táplálóanyagtartalma elég nagy és emészthetősége is kedvező. A tápláló-értéket tekintve az aszaltgyümölcsök, dió és mogyoró kiváló figyelmet érdemelnek. De a többi gyümölcs is alkalmas cukortartalmánál fogva arra, hogy az ember energia-szükségletét részben vagy egészen kielégítse. Ezért helytelen az a nálunk nagyon elterjedt szokás, hogy a gyümölcsöt az ebéd vagy vacsora végén csak ráadásul adják, amikor már a gyomor amúgy is tele van más táplálékkal. Ilyenkor természetesen a gyümölcs táplálóértéke nem érvényesül. Oszszuk be a gyümölcsöt napi étrendünk keretébe úgy, hogy az ne csak higiéniai jó hatását, de tápláló értékét is érvényesíthesse. Együnk gyümölcsöt reggelihez, délelőtt és délután, ha munkaközben kissé megéhezünk. Hiszen a gyümölcsök nagyobb része amúgy is energiát ad a munkához. Amerikában, Angliában és az európai kontinens művelt államaiban egyre nagyobb tért hódít az a szokás, hogy a reggelit friss vagy befőzött gyümölcsessel kezdik meg és napközben is gyakran esznek gyümölcsöt. Ha pedig így a gyümölcsessel éhségünket csökkentjük, annyival kevesebb húsra és kenyérré van szükségünk; ekkor a gyümölcssevés gazdaságos és egészséges is.

**A macska a régi egyiptomiaknál.** Volt idő az emberi kultúra történetében, mikor a házi macska kultusza a jelenkorát messze meghaladta, még pedig Ó-Egyiptomban, amelynek népe a házimacskát a ház jószellemének tartotta, eszerint gondozta, sőt a macska bántalmazóját vagy éppen megölőjét a legsúlyosabb büntetéssel sújtotta. Diodor följegyzései szerint Rómának egyik követét, aki elég meggondolatlan volt egy ilyen nagy tiszteletben tartott állatot megölni, még a hatóság, sőt a fáraó közbenjárása sem birta a haláltól megóvni, amelylyel őt a feldühödt egyiptomi nép haragja sújtotta. A kedvelt házimacska kimúltára az egyiptomi nép gyászt öltött. Gyászuk jeléül a családtagok lenyirtak szemöldöküket. Az elhunyt macskának szemét, akárcsak a holt emberét, gondosan lecsukták, bajuszát lesimitették, a testét bebalzsamozták, finom lenvászonba csavargatták s azután mumiaként, az előirt szertartások szerint eltemették. Egyiptomban, a Bubasis és Beni-Hasan mellett végzett ásások macska-mumiákkal megrakott valóságos macska-temetőt hoztak napvilágra. Minden időben s így Ó-Egyiptomban is, elsősorban az asszonyok kedves állataként szerepel a macska. A macskakultusz az ó-egyiptomiak mítoszában Basdet macskafejű istennő személyében külön istennőt is teremtett magának. Az egyiptomi macskakultusz első nyomai a tizenkettedik dinasztia idejére tehető, ámbar Keller idevágó kutatásai közben már az ötödik dinasztia idejéből eredő macskákról tesz említést. A lenburkolatukból legutóbb kifejtett macskamumiáknál, a több ezer éves mult dacára, meg lehet állapítani azt is, hogy azok a ma kedvelt egyiptomi, vagyis nubiai macska leszármazottjai voltak. Az ó-kor kultur Egyiptomja, a termékeny Nilus völgyében földművelő állam és elsősorban gabonatermelő ország lévén, az ó-szövetség könyveinek tanúsága szerint is a szomszéd tartományokat, sőt még a távol gazdag Kánaánt is el látta szemes eleséggel. Nagyon is érthető tehát, hogy a panteista ó-egyiptomi nép a macskát, mely a dus kalászatokat termelő földeket a kártékony rágcsálóktól megszabadította, állandó és fokozódó kultusz tárgyává tette.

## Apróságok.

**Angolosan.** — Instálom alásan, felraktam a pakkot.

— Jól van.

— Hát kérnék egy kis díjat érte.

— Nincs apró pénzem, barátom.

— Hát azt akarja a nagyságos ur, hogy hiába fáradtam legyen.

— Azt nem akarom... tudja mit: rakja ismét vissza a pakkomat!

**Félreértés.** Lelkés (egy özvegyhez): Remélem, hogy a drága halott el volt készülve, a halálhoz?

**Özvegy:** Meglehetősen; három jó társaságnál biztosította életét.

**Vizsgálóbíró előtt.** Egy fiatal angol nevelőnőt, ki jelenleg hely nélkül van, egy nagy zajt csapott bünpörben tanuként idéznek a vizsgáló bíró elé.

— Mondja meg, mit tud? — kérdi a bíró.

**Nevelőnő:** Tudok angolul, franciául, németül... és szükség esetén táncleckéket is adhatok.

**Jóvátette.** A pa: Ejnye, Liza, hogy mersz ilyet mondani a mamádnak, hogy „rossz”, — most menj mindjárt hozzá, tedd jóvá a hibádat és mondd neki, hogy sajnálod, amit mondál.

Liza: Mama, sajnálom, hogy rossz vagy!

**Akkor érti.** Svihák Elemér (a szabójához): Micsoda? Maga itt a vendéglőben csirkepecsenyét eszik? Hja, barátom akkor aztán nem csodálom, hogy annyiszor jár a nyakamra a tartozásomért.

**Hasztalan.** — Miért iszik annyi bort? — kérdi a pap a javithatlan iszákostól.

— Hogy gondjaimat belefűllasszam.

— No, és sikerül?

— Dehogy sikerül! Legnagyobb szerencsétlenségemre uszni tudnak.

**Biztos.** Jogász: Ne féljen Salamon, az én adósságom biztos adósság.

Salamon: Hogy-hogy?

Jogász: Mert az mindig adósság marad.

**Logika.** Tanár (a klinikán): Lássák, uraim, ennek az embernek golyó van a lábában és ennek következtében sántít. Mit tennének önök az esetben?

Medikus: Mi is sántitanánk.

**Kártyaszobában.** Egy elzúllott megszólít egy kártyázót:

— Nem ismer?

— Nem.

— Pedig száz koronát adott kölcsön a mult évben.

— Nem ismerem.

— S ha megadnám, hogy bebizonyítsam...

— Oh akkor... már éppen „nem ösmernék önre.“

## KÖZGAZDASÁG.

**Munkások fogyasztási szövete.** A nagy drágaság rákényszerítette már a munkásságot, hogy az élelem fokozódó drágasága ellen védekezzen. Ez ügyben régen komoly akció folyik a munkások körében s a napokban már felállítják az országos munkásszövetkezetek szabadkai bevásárló csoportját. — Tudomásunk szerint a zombori munkások egy ily szövetezetet mielőbbi felállításán fáradoznak. Remélhetőleg meg is lesz, mert a részvényjegyzések már nagyban folynak.

**Vármegyei tejszövetkezetek eredménye.** Az országos tejszövetkezetek felügyelőség összeállítása alapján Bács-Bodrog vármegye területén a mult 1907. évben összesen 36 tejszövetkezet működött 4776 taggal. A tagok összesen 7221 darab üzlet-részszel bírtak. Beszállítottak 4.799.479 liter tejet, készítettek 133.155 kiló vaját és összebevételük 581.097 koronát tett ki.

**Drágul a szén.** Még csak a nyár elején vagyunk, s a hatalmas szénbányák már most gondoskodnak róla, hogy az őszre és a télre drágább legyen a szén ára. A felsősziléziai szénbányák ugyanis elhatározták, hogy szeptember 1-től felemelik a szén árát és pedig a szén minőségéhez képest mázsánként hat nyolc fillérrel.

**A vasárnapi munkaszünet reformja.** A vasárnapi munkaszünet mai rendezetlen állapota sok kifakadásra adott okot, nemcsak a kereskedők és az iparosok, hanem az alkalmazottak között is. Sok száz kérvény és felirat fekszik a kereskedelemügyi minisztériumban és az országgyűlés irattárában, melyek mind a vasárnapi munkaszünet reformját, illetve rendezését sürgetik. A sok kérvénynek — úgy látszik — végre-valahára lett is eredménye, mert a kereskedelemügyi minisztériumban már elkészült a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat. A javaslat lényege az, hogy az üzletek a fővárosban egész nap zárva maradnak, kivéve az élelmiszereket árusító boltokat, melyeknek záróórája délelőtt 10 óra lett. A vidéken az összes üzleteket déli tizenkét óráig kell majd zárni, míg a határszéltől tíz kilométernyire fekvő városok délután öt óráig tarthatják nyitva üzleteiket. A törvényjavaslat megbeszélésére a kereskedelemügyi miniszter ankétet akar összehívni, melyet még augusztus folyamán szeretne megtartani, úgy hogy a javaslatot az őszi ülésszak elején lehessen előterjeszteni.

**A védőjótó anyagok postai kezelése.** Többször előfordult, hogy a védőjótó anyagokat tartalmazó csomagok késedelmesen érkeztek meg rendeltetésük helyére, avagy késedelmesen kézbesítették a címzetteknek. Tekintve azt, hogy a védőjótóanyag 2—3 nap alatt hatását veszti s értéktelenné válik, a kereskedelmi miniszter körlevelében utasította a postahivatalokat, hogy jövőben a védőjótó-anyagokat tartalmazó csomagokat késedelem nélkül szállítsák s a kézbesítésre is a legnagyobb gondot fordítsanak.

**A kölcsönös forgalom könnyítése vágóállatoknál.** Az Ausztriába irányuló vágóállatküldemények könnyítésére vonatkozó rendeletet adott ki a földmivélségi miniszter. Először is a sertésorbánc által fertőzött község és a vele határos községek területéről, vérszentes sertések nyolc napon belül való levágásra külön engedély nélkül is szállíthatók a kijelölt ausztriai konzumvásárookra és közvágóhidakra. Azonban ha a területen radadós száj- és körömfájás van, beviteli külön engedély nélkül sertések sem vihetők be. A sercegő üszök vagy veszettség szörványos eseteiben külön engedély nélkül is bevihetők a vágóállatok. Ahol a lépfene szörványosan van elterjedve, vágóállatok vérszentes udvarokból külön engedély nélkül vihetők be.

## Adományok

a Zomborban. Bács Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi szoborra.

### XXIV. SZAMU KIMUTATÁS

Áthozat 8141 82 K

292 Zombori Ipari Hitel- és Árucarnok-Szövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja gyűjtőívén adakoztak: Zombori Ipari Hitel- és Árucarnok-Szövetkezet 25 kor., Gruda Pál 1 kor., összesen

26 — K

293. Bezdáni Általános Ipartestület gyűjtőívén adakozott: A bezdáni általános ipartestület

20. — K

294. Kamarás Imre kir. közjegyző Bácsalmás, gyűjtőívén adakozott: Kamarás Imre

5 — K

295. Kolozsvári járás főszolgabírósa Kolozsvár, gyűjtőívén adakozott: Deák Ferenc Kolozsvár

2. — K

296. Klieger Jakab, Edison vilamos színház tulajdonosa gyűjtőívén adakoztak: Klieger Jakab, mint a szobor alapja javára 1908. május hó 11 én rendezett előadás

tiszta jövedelmét 12 kor. 60 fillért, mint felültéteket 8 koronát (ezen összeghez hozzájárultak: Henneberg Géza dr. 1 kor., Körmendy Gyuláné 2 kor., N. N. 2 kor., Raisz Lajos 1 kor. és Szemző Gyula 2 koronával) összesen

20.60 K

297 Szélnai m. kir. bányahivatal Hegybánya, gyűjtőívén adakoztak: Arkosi Béla Hegybánya 1 kor., Bradotka Frigyes Hegybánya 1 kor., Fischer Samu Hegybánya 60 fil., Ivánovits József Szélnai 50 fil., Lázár Vazul Hegybánya 60 fil., Máday Aladár Antaltáró 1 kor., Márton Ernő Hegybánya 40 fil., Pelachy Ferenc Hegybánya 1 kor., Perczian Károly Istenáldástáró 50 fil., Puskás József Schöpfungtáró 1 kor., Somogyi Géza Selmebánya 50 fil., Sulzer Henrik Hegybánya 1 kor., Tirscher József Hegybánya 60 fil., Toman Kálmán Antaltáró 40 fil., Valaska Ferenc Fürstenortáró 40 fil., Veress József zuzomú felügyelő 1 kor., Wizinger Gyula Selmebánya 40 fil., összesen

11 90 K

Összesen 8227 32 K

Vujevich Alajos,  
pénztárnok.

## Szerkesztői üzenet.

**Dr. H. Gy.-né Bács.** Megkaptuk s alkalomadtán sorra keritjük. Köszönet.

**E. B. Zombor.** Nekünk úgy rémlik, mintha éjszakai lelki vívódásának rémei nem is rémek, hanem maguk a műzsák volnának. Hiszen a sebből, melyet lelkén ejtenek, a poézis gyöngyszemei buggyannak fel a vérről. Igazán nem az embertelenség, nem a szivtelenség kívántatja velünk, hogy vérezzék, vérezzék egyre az olyan lélek — csak el ne vérezzék! — melynek vére hullása ezer más léleknek gazdagodása olyan drága kincsekben, minőket semmiféle hatalom nem képes megszerezni e világon. Azok a rémek tudják, kinek a lelkéből eresszenek vért. Az a vér, amiből ők toroznak, kell, nagyon kell.

## NYILTTÉR.\*)

### Nyilatkozat.

„Zombor és Vidéke“ helyi lapban „uj antialkoholista egyesület“ című hire engem mint az uj alkoholelles egyesület alapító tagját tünteti fel. Ki kell jelentenem, hogy nem vagyok antialkoholista s ha az volnék, akkor sem lépnék be ilyen felemás egyesületbe, melyet maguk az igazi antialkoholisták sem vesznek komolyan. Még megjegyzem, hogy az ugynevezett „alapító tagok“ egy része azt sem tudta miről van szó az alakuló értekezleten. Egyébként az egész társaságban csak egyetlen egy antialkoholista van.

Zsámbokréthy Aladár.

\*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

## HIRDETÉSEK.

### Ház eladás.

Nemesmiliticsi utca 10. számú ház szabad kézből eladó.

Bővebbet a házban.

## Házeladás.

Zomborban, a Flórián-utcában lévő 26 számú ház, mely egy utcai és két udvari lakásból áll, szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 3-2

1283/908. szám.

## Bérbeadási hirdetés.

Szilberek község tulajdonát képező 2 lak-, 2 kocsma- és 2 vendégszoba, 1 konyha, 1 külön mosókonyha, 1 éléskamra, 1 felszer, 1 pince, 2 istálló és 2 padlásból álló nagyvendéglő épület a hozzátartozó udvar, kert és jégveremmel 1909. évi január hó 1-től 1911. évi december hó 31-ig terjedő 3 évi időtartamra **1908. évi augusztus 19-én délelőtt 9 órakor** Szilberek községében nyilvános szóbeli árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási bér 1000 korona, melyből 10% készpénzben bánatpénzül az árverés megkezdése előtt leteendő.

A többi árverési feltételek alulírt előjárásnál megtudhatók.

Kelt Szilberekén, 1908. évi július 16-án.

**Zányi Bódog, Dörner József,**  
jegyző. 3-3 bíró.

4779/tkvi 1906. szám

## Árverési hirdetés.

A zombori királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a vb. Korona Gözmalom Részvénytársaság tulajdonául bejegyzett a zombori kir. törvényszék (és kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 212. számú betétben A. 1. sor, 4073/2. hr. 233 □ öl 4556 korona, — 3. sor, 4078/1—a hr. 213 □ öl 1704 korona, — A. III. 1—3. sor, 4074., 4075., 4073/3. hr. sz. ingatlanok 12877 korona, — A. IV. 1—4. sor, 4073/1., 4077/1., 4078/1—i és 4078/1—k hr. sz. ingatlanok 5988 korona, — A. V. 1—2. sor, 4077/2. és 4078/1—b hr. számú ingatlanok 3370 korona, — A. VI. 1—2. sor, 4077/3., 4078/1—g hr. számú ingatlanok 2784 korona, — A. VII. 1—2 sor, 4077/4., 4078/1—f hr. sz. ingatlanok 2492 korona, — A. VIII. 1—3. sor, 4077/5., 4078/1—e, 4076. hr. sz. ingatlanok 4038 korona, — A. IX. 1—2 sor, 4077/6., 4078/1—d hr. számú ingatlanok 1640 korona, — A. X. 1—2. sor, 4077/7., 4078/1—c hr. számú ingatlanok 1824 korona, — A. XI. 1—2. sor, 4077/8., 4078/1—b hr. számú ingatlanok 1824 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverés elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi augusztus hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor** Zomborban a helyszínen megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zombor, 1908. évi május hó 6-án.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

**Radány,**

kir. tszéki bíró.

10-7

26750. szám

alisp. 1908.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

## Versenyárgyalási hirdetés.

Bács-Bodrog vármegye székházában levő hivatalos helyiségek fűtésére az 1908/1909i évi téli időszakban szükséges 920 (kilencszázhusz) köbméter I. oszt. bükkhásáb tűzifának biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. A szállítás teljesítésének határideje 1908. évi október hó 15.

2. Az ajánlatok köbméterenként egységárral teendők; százalékos árendményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK  
ZOMBOR.“

Ajánlat a 26750. alisp. 1908. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt tűzifa szállításra.

3. Az ajánlatok Czálinger József vm. irodaigazgatójánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet) 1908. évi augusztus hó 17-ik (hétfő) napjának d. e. 12 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

4. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1908. évi augusztus hó 17-ik (hétfő) napjának d. e. 12 órájáig jelen hirdetés számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata (esetleg a postai feladóvevény) az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

5. A versenyárgyalás a vármegye székházának kistermében I. emelet 1908. évi augusztus hó 18-ik (kedd) napjának d. e. 9 órakor fog megtartatni; a versenyárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

6. A szállításra vonatkozó általános és részletes feltételek Czálinger József vm. irodaigazgató hivatali helyiségében jelen hirdetés közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekintethetők meg.

Az ajánlati mintát a vm. irodaigazgatója az e végett jelentkezőknek díjtalanul kiszolgáltatja.

7. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

8. A szállítandó tűzifa a vm. gazdasági választmánya által fog átvétetni.

9. A tűzifát tartozik vállalkozó a vármegyeház hátulsó udvarába beszállítani és ott 20 méter hosszú sorokban, az egy-egy méter hosszú hasábokat egyenesen fektetve és csakis minden sor végén a hasábokat keresztbe rakni.

14. A szállítás odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1908. évi július hó 24-én.

VOJNITS ISTVÁN,  
alispán.

25205. szám

alisp. 1908.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

## Versenyárgyalási hirdetés.

A Turja község határában és a turja—óbecsei községi (közödlő) közuton levő ferenczesatornai komphid újraépítési munkálatainak biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. Ezen hidépitkezésnél a következő munkálatok fognak vállalati uton biztosítottatni:

- a) földmunka;  
b) hidszerkezeti ácsmunka, czölöpverési munkával;  
c) korlátok felállítása.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenként külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A munka teljesítésének határideje a munkaátadás napjától számított 10 hét.

3. Az ajánlatok egységárrakkal teendők; százalékos árengedményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenként egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.“

Ajánlat a 25205. alisp. 1908. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt turjai ferenczsatornai komphid újraépítési munkálataira.

Az ajánlathoz az ajánlati költségvetés is csatolandó lesz, amelybe az egységárak az e célra szánt rovatokba bevezetendők és azok végösszege is feltüntetendő. A kiírási művelethez a hivatalos költségelőirányzat csatolva nem lesz és az a pályázók által be nem tekinthető.

4. Az ajánlatok az építkezés sürgősségére való tekintettel Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1908. évi augusztus hó 13-ik (csütörtök) napjának d. u. 5 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítottképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1908. évi augusztus hó 13-ik (csütörtök) napjának d. e. 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással Bács-Bodrog vármegye területén levő valamely kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata (esetleg a postai feladóvevény) az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenytárgyalás a vármegye székházának első emeleti kistermében 1908. évi augusztus hó 14-ik (péntek) napjának d. e. 9 órakor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek, az ajánlati költségvetés és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta és az ajánlati költségvetés nyomtatványai ivenként 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház, II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhetők be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbizottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

10. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munkafeltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

11. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

12. A munkálat odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1908. évi július hó 23-án.

VOJNITS,  
alispán.

## Egy elsőrangú nagy hazai biztosító társaság helybeli főügynöki állása

megüresedett. Csak előkelő összeköttetésekkel rendelkező pályázók küldjék ajánlataikat **M. V. Poste restante Szeged** címén.

8-4

3503/kig. 1908.

### Pályázati hirdetmény

Bezdán nagyközségénél üresedésbe jött szülésznői állásra.

Javadalmazás: évi 100 korona fizetés és minden szülési eset után 2 korona látogatási díj.

Pályázati határidő: **1908. évi augusztus hó 20.**

Zombor, 1908. július hó 21.

TÁRCZAY DEZSŐ,  
főszolgabíró.

## Eladó

egy forgatható mindkét oldalon márványlappal ellátott Zizula-féle **billiárdasztal**. — Megtekinthető és bővebb felvilágosítás kapható a **Polgári kaszinóban Doroszlón**.

3-1

## Szülők figyelmébe.

2—3 gimnáziumi vagy kereskedelmi tanulót teljes ellátásra gondos felügyelet mellett elfogad **dr. Parcsetich Árpádné** kincstári fogalmazó neje Széchenyi-körut 15. sz.

\*-1

3631/kig. 1908. szám.

### Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Ada községben lemondás folytán megüresedett községi írnöki állásra — a kiírt pályázat eredménytelensége folytán — ezennel új pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazását havi előleges részletekben fizetendő évi 800 korona készpénz képezi.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1. évi augusztus hó 20-ig** annál inkább is nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

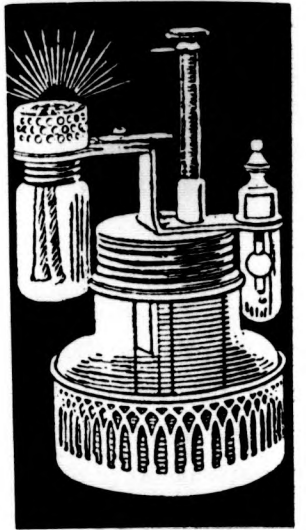
Zenta, 1908. július hó 24.

S Z T R I L I C H,  
főszolgabíró.

2-1

# Nem kell többé gyufa se gyertya a házban

**Világszabadalom! Világszabadalom!**  
**Viktoria, villamos öngyújtó készülék!**



**Disze minden asztalnak!**  
 Éjjeli lámpa helyett is használható! Éjjeli lámpa helyett is használható!  
 Egy nyomás által megvilágítja a szobát!  
 Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A beleváló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

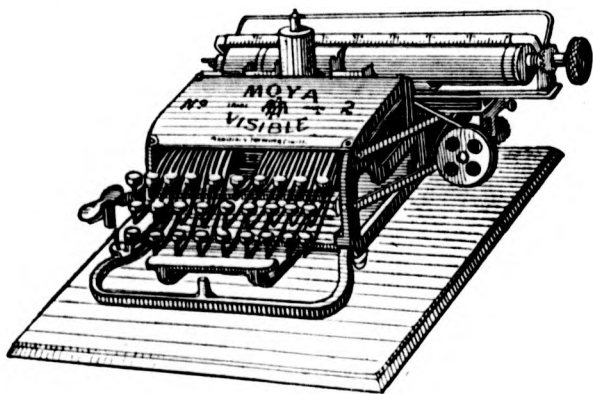
Elegáns nikkelezett kivitelben 8 koronáért utánvét mellett küldi a  
 „Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”  
 BUDAPEST, VII., DEMBINSZKY-UTCA 28. sz.

Kapható kizárólag Zomborban:  
**TELTSCHE GÁSPÁRNÁL.**

# Már nem drága az írógép!

## „MOYA”

elsőrendű írógép csak 200 korona.



Csekély részletfizetésre 20% -kal drágább. Látható irás, erős bilentyükkel, a legfinomabb angol acélból. Az angol ipar remeke. Mindenki egy napi gyakorlat után feltűnő gyorsan ír rajta.

Irodáknak, hivataloknak, kereskedőknek stb. nélkülözhetetlen.

**Kivánatra utazóink által eredetileg bemutatjuk. Kezelése egyszerű. Nem romlik. Három évi jótállás.**

**Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat írógéposztálya**